46ste jaar. — Nr 33. Zaterdag 18 Maart 1899.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franc* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nr 27-29, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centᵐᵉ per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 18 MAART 1899.

Van alles wat.

De Koning heeft Laeken niet verlaten tijdens de ziekte der Koningin, die hem diep heeft aangedaan.

Maar in dergelijke omstandigheden, legt de Koning eene verwonderlijke krachtdadigheid aan den dag.

Terwijl hij om zoo te zeggen uur per uur den gang der ziekte nagaat, de antwoorden dicteert, welke op verschillende betuigingen van sympathie, gezonden door vreemde hoven, te geven zijn, heeft Z. M. geen enkele dag opgehouden zich met de zaken van België en Congo bezig te houden.

M. Vandenpeereboom heeft hem uitlegging gegeven over de gezindheid der rechterzijde en zijner collegas over de kieskwestie.

Tot hiertoe schijnt er niets beslist over het ontwerp, aan de Kamer voor te leggen. Gij zult u herinneren dat ik u dien uitstel heb doen voorzien. Men denkt dat het gouvernement zich zal laten geleiden door twee denkbeelden, namelijk : zoo min mogelijk de kieskaart hervormen en de gemeenzaamheid van belangen eerbiedigen, die eene lange praktijk heeft tot stand gebracht tusschen de bevolking der steden en die van den buiten.

***

Vooruit vond het ook welvoegelijk eenige grofheden naar het hoofd onzer Koningin te slingeren, toen zij in doodsgevaar verkeerde.

« *Nooit hebben wij gelooord*, schreef het blad van Anseele, *dat er uit den mond dier vrouw een woord van medelijden of troost, eene vraag om genade en zachtheid tegenover de zwakken gekomen is... Zij was de koningin der rijken, nooit deze der arme Belgen.* »

De milddadigheid onzer vorstin is nogtans algemeen gekend.

Overigens, men placht steeds den politieken wrok bij elke ramp of ongeluk en vooral bij den dood van eenen tegenstrever af te leggen. De socialisten hebben andere gewoonten in de pers ingevoerd welke deze niet tot eer verstrekken.

***

Waartoe de biecht dient. — Men schrijft uit Charleroi :

Eene zending wordt thans gepredikt in de kerk van Gilly. Dinsdag laatst kwam een biechteling in den biechtstoel van eenen pater Jezuiet en beleed, onder andere fouten, dat hij aan den genaamden E. Dubois, ajusteur, woonende in de St-Jozefstraat, eene zekere som gelds had ontvreemd.

Hij verzocht den biechtvader zich te willen gelasten met de teruggaaf van het gestolen geld en deze, dien last aangenomen hebbende, ontving van den biechteling eenen omslag, welken hij zich verhaastte aan Dubois te gaan overhandigen.

Dubois, die op zijn werk was, opende den omslag en vond daarin eene som van 270 fr. in banknoten. Het zonderlingste van de zaak is dat Dubois zich in het geheel niet herinnert bestolen geweest te zijn.

Onnoodig te zeggen dat de priester, uit hoofde van het geheim der biecht, den naam niet heeft kunnen bekend maken van den persoon die deze zonderlinge teruggaaf deed.

Zouden de liberale bladen, die zoo dik en ijls den spot drijven met de biecht, een liberaal middel weten om eenen dergelijken uitslag te verkrijgen ?

***

De socialisten van Rysel zijn niet alleen geweest, om betoogingen in te richten tegen de kloosterlingen, ter gelegenheid van de moord der Muntstraat.

La Croix du Nord heeft eene mededeeling ontvangen uit Avignon, die ons leert dat de secretarissen aldaar de uitbuiters der misdaden hebben gespeeld. Zij hadden eene mascarade ingericht in eene plaats van de « Vaucluse » en natuurlijk hebben zij de zaak der Muntstraat vertoond.

Een ongelukkige, in kloosterling verkleed, vertoonde Broeder Flamidien.

Heden zit de kerel achter de grendels, en weet ge voor welke misdaad ?

Voor aanslag tegen de zeden op een jong kind ! Ziedaar wel de wrekers der deugd !

Tartuffen ! Ja allen tartuffen ! In de « Vaucluse » gelijk in het Noorden, te Avignon gelijk te Rysel !

***

Twee bekeeringen van meer dan gewoon gewicht, worden uit New-York gemeld :

Rev. Th. Nichol, oud-professor van het Trinity college, en predikant van de Mariakerk van New-York, heeft na ernstige studie der Roomsche leer, waartoe hij was opgewekt door eene reeks conferentiën in eene R. K. kerk, zich tot het katholicism bekeerd.

Miss. El. Livingston, eene dame uit een van New-York's voornaamste kringen, wier familie sterds eene aanzienlijke rol vervulde in het openbaar leven, en die zelf door geheel de stad als zeer weldadig bekend stond, heeft eveneens de dwaling afgezworen, en zondag haar eerste H. Communie gedaan in de kerk van het H. Hert te New-York.

Wat een oorlog kost.

De Fransche oud-minister van financiën, Jules Roche, berekent in den *Figaro* wat een toekomstige oorlog kosten zal. Hij komt daartoe naar aanleiding van een cijfer, dat de heer Stead onlangs op de vredemeeting te Londen heeft genoemd, op gezag van den heer Jean de Bloch, in *L'avenir de la guerre*, namelijk 105 millioen frank *per dag* voor eene groote mogendheid.

Om de juistheid hiervan na te gaan, herinnert Jules Roche aan eenige bekende cijfers uit den oorlog van 1870-71. Een hoofdambtenaar van het ministerie van financiën, de heer De Roussy heeft toen een verslag uitgebracht, volgens welk het Fransche leger na Sedan, 10 millioen frank per dag gekost had enkel aan de landkas, dus behalve wat de gemeenten en de departementen te dragen hadden.

Op 15 december 1870, moest hij aan Gambetta verklaren dat binnen 8 dagen de schatkist uitgeput zou zijn. Zonder de hulp van de bank van Frankrijk en de Morgan-leening, had Frankrijk bij gebrek aan geld den oorlog moeten staken. De oorlogskosten van 1870-71 bedroegen de heer De Roussy op 3560 millioen frank.

Volgens de cijfers door den heer de Freycinet bekend gemaakt, hebben de 600,000 man, die Frankrijk van 15 September 1870 tot het einde van Februari 1871, dus in 5 ½ maanden onder de wapens had, 600 millioen franken *extra* gekost, waarvan 216 millioen voor soldij, 145 voor levensmiddelen en voeding, 100 millioen voor uitrusting en kampement en 72 millioen voor artillerie- en genie-materieel. Dus 6 frank per man dagelijks. De gewone kosten waren 280 millioen, zoodat in 't geheel elken dag bijna 9 frank per man werden uitgegeven. Daaronder waren de kosten voor de 300 à 400,000 gemobiliseerden, die bij het sluiten van den vrede opgeroepen waren, niet begrepen.

Als thans een oorlog uitbarst, zullen niet 600,000 man zijn te voeden en uit te rusten, maar behalve 2,860,000 man van het actieve leger en de reserve, ook 2,400,000 van het territoriale leger. Men heeft immers al die millioenen niet afgericht om ze niet te gebruiken ! Veronderstel dat er maar te samen niet ruim 3, maar 3 millioen opkomen, dan zijn de dagelijksche kosten, tegen 9 fr. 27 millioen per dag of 600 millioen elke maand.

Maar dan is eerst nog eene massa geld noodig voor mobilisatie, concentratie, allerlei vergoedingen, toerusting der vestingen, aankoop van honderdduizend paarden en trekdieren, enz. enz. Hoeveel dit vereischt, is niet juist te berekenen, maar ten minste 2 milliard frank in de eerste maand. In 1870 heeft men de spaarbankgelden gebruikt, die toen 600 millioen bedroegen, en thans tot 4 ½ milliard zijn gestegen, en die dan zullen worden opgevraagd, als bijna overal het werk gestaakt wordt of veel vermindert.

De Bank van Frankrijk zal niet in staat zijn lang te helpen ; zij kan geene 5 à 6 milliarden missen. En op de belastingen kan men niet rekenen ; het meeste zal niet inkomen. Men kan dan leenen. Maar de Fransche schuld, die in 1870 20 milliard bedroeg, is nu al tot 30 milliard gestegen. Leenen zal dus duur zijn !

Het cijfer door den heer Stead genoemd, zoo eindigt de heer Roche zijne beschouwing, is dus niet zoo geheel uit de lucht gegrepen. Frankrijk moet dus allereerst zuinigheid toepassen en, als Engeland, zijne schuld gereeld allossen.

Hoe men het hof maakt.

Op zeer verschillende wijzen :

Wanneer een diplomaat aanzoek doet, spreekt hij tot de uitverkorene zijns harten :

« O, laten wij een eeuwig verbond sluiten. »

De soldaat :

« Gij hebt eene niet te heelen wonde in mijn hart geslagen ! »

De doktor :

« Slechts gij zijt in staat mijn arm hart te genezen ! »

De tuinman :

« Een woord van uwe lippen en onze weg wordt met de heerlijkste bloemen bestrooid ! »

De metselaar :

« Laten wij te zaam een hutje bouwen ! »

De schipper :

« Wilt gij met mij in het huwelijksbootje stappen ? »

De zeeman :

« Bij u vindt ik eene veilige haven in alle stormen des levens ! »

De juwelier :

« Laten wij den gouden huwelijksband sluiten ! »

De geleerde :

« Ach, laat mij mijn geluk in uwe oogen lezen ! »

De hotelhouder :

« Gij vult mijn levensbeker tot den rand met het edelste genoegen, dat ik wenschen kan ! »

De beeldhouwer :

« Als uw hart niet van steen is, o laat mijn beeld eeuwig daarin wonen. »

De bakker :

« Volg mij, lieve, en deel mijn dagelijksch brood ? »

De lantaarnopsteker :

« Gij zult het licht mijes levens zijn ! »

Moorderijen in Zuidelijk China.

De stichting der Kerk heeft bloed gekost en om te begin en het bloed van haren Stichter zelven, het aanbiddelijk bloed des Zaligmakers.

Het is uit het Hart van Jesus, zegt de H. Augustinus, dat met het laatste bloed en een wonderbaar water de Kerk geboren is.

Maar voor dat Jesus zijn offer op den Calvarieberg voltrekken ging, had hij tot zijne leerlingen gezegd : « Indien zij mij vervolgd hebben, zullen zij u ook vervolgen. »

Meer dan achttien eeuwen hebben de waarheid dier voorzegging bevestigd.

Drie eeuwen lang duurden de bloedige vervolgingen met kleine verpozingen voort in het Romeinsche keizerrijk ; miljoenen geloofsbelijders stierven den wreedsten marteldood.

Gelijk het te Rome ging, zoo ging het ook in al de andere gewesten ; geen enkel land heeft het Christendom over het heidendom zien zegepralen eer jaren of eeuwen lang de grond het bloed van ontelbare Christenheiden gedronken had.

Dat bloed is de dauw die het zaad van het woord der geloofsverkondigers ontkiemen en gedijen doet.

Daarom schrikt de vervolging de Kerk niet af, zij geeft haar hoop op eenen rijken oogst in eene min of meer verwijderde toekomst.

Moge de hoop welaas verwezenlijkt worden in het uitgestrekte China, met zijne bevolking van meer dan vier honderd millioen inwoners, meest allen nog slaven van Satan, in de schaduw des doods gezeten.

Droevig zijn de tijdingen welke deze laatste weken uit het Hemelsch Keizerrijk (zooals de Chineezen hun land noemen) zijn toegekomen.

Geheel de streek tusschen den Blauwen Stroom, Kouk-chan en Yau-nan wordt afgeloopen door de bende boanstroopers van Yumanse.

In 1895 werden vooral de openbare gebouwen der Christenen, kerken, kapellen, scholen en apotheken aangerand en in asch gelegd ; nu wordt er op de Christenen zelven jacht gemaakt. Zelfs de goedgezinde heidenen die de Christenen zouden ter hulpe willen komen, worden met de dood bedreigd, indien zij aan de vervolgden eene schuilplaats durfden verschaffen. Wat meer is, ook de bloedverwanten en geloofsverlingen sporen dezen, uit een welgemeend medelijden aan, om aan hunnen Godsdienst te verzaken.

Helaas, niet allen hebben de heldhaftigheid in de dagen ten deel en te vreezen is het dat menigen uit vrees voor en in de lokteringen zullen bezwijken.

Bewonderenswaardige blijken van standvastigheid zijn toch door sommigen reeds gegeven.

Reeds vroeger hebben wij den dood vermeld van Pater Victorinus van Wibogue, onzen landgenoot.

Den 22 November, verbrandden de roovers drie residenties van missionarissen. Pater Victorinus nam met eenige christenen de vlucht en verborg zich in eene grot. Spoedig echter werd hij ontdekt en gevankelijk door de roovers naar hunne legerplaats medegesleurd. Daar werd hij van zijne kleederen ontbloot en in eenen put gesmeten waarvan de opening gesloten werd. Naderhand werd hij er uit getrokken, aan eenen boom opgehangen en zijn lijk door bandieten in stukken gesneden.

De overige Christenen, aan handen en voeten gebonden, moesten 's anderendaags ter dood gebracht worden. Een der-e verzocht zijne beulen, daar hij toch weldra moest sterven, zijne boeien een weinig losser te maken. Dat werd ingewilligd. 's Nachts nu, dank aan de hulp eener oude medelijdende vrouw, gelukte het hem te ontsnappen, maar terwijl hij in de duisternis over de rotsen klauterde, verloor hij opeens het evenwicht en tuimelde in eene diepe holte neder. Hoe was hij verbaasd, wanneer hij, een weinig van zijnen schrik bekomen, zag dat hij daar in die diepe holte, in dien afgrond recht stond zonder letsel of bezeering. Spoedig vluchtte hij verder en kon aan de andere Christenen gaan verhalen hoe Pater Victorinus was gemarteld geworden.

Een eerbiedwaardige grijsaard van Lou-tcheou is op allerlei wijzen tot geloolsverzaking gepraamd geworden, doch heeft moedig den dood ondergestaan.

Eerst stelde men hem voor, daar zijne familie welhebbend was, zich vrij te koopen. Dat kost honderd ligaturen (500 fr.). Welnu, was het antwoord, ik zal trachten ze te bezorgen. Gij hebt mijne bloedverwanten uiteengejaagd, laat mij tijd om hun mijne gevangenschap bekend te maken.

Eenige dagen lat r waren de honderd ligaturen bijeen gebracht, maar de roovers eischten er toen duizend.

— Duizend ? Dat is meer dan ik bezit ; niettemin, ik zal probeeren of ik ze bijeen kan krijgen.

Eenige dagen verliepen, maar het geld kwam niet al. De roovers waren intusschen voornemens hun kamp op te breken om verder te gaan legeren.

— Welnu dan, zegden zij tot hunnen grijzen gevangene, vermits gij niet betalen kunt, verzaak dan aan uw Geloof en dadelijk wordt gij op vrije voeten gesteld.

— Neen, was het vastberaden antwoord, dat nooit ; ik ben aan mijnen Godsdienst meer dan aan mijn goed en mijn leven gehecht.

— En waarom dan houdt gij zoo aan uwen Godsdienst ?

— Omdat hij mij, na dit ellendig leven, een geluk verzekert dat nooit zal eindigen.

Dat waren de laatste woorden des geloofsbelijders. Eenige oogenblikken later rolde zijn hoofd voor zijne voeten.

De dood van dien kloeken grijsaard heeft niet alleen op de Christenen maar ook op de heidenen eenen diepen indruk gemaakt. Allen spreken er met bewondering over en de Christenen werden er door aangemoedigd om zijn voorbeeld te volgen.

Een catechumeen (een nog niet gedoopte geloofsleerling), samenwonende met zijne oude moeder, zijne vrouw en een kind, werd door de oproerlingen aangehouden. Na het huis te hebben leeggeplunderd, wilden de bandieten ook de catechumenen hun Geloof ontrooven.

— Waarom hebt gij den godsdienst uwer voorvaderen verlaten ? vragen zij aan het hoofd des huisgezins.

— Omdat ik heb bevonden dat hij valsch en bespottelijk is.

— Welnu, op staanden voet gaat gij aan den Christen Godsdienst verzaken.

— Nooit ! Mijn Godsdienst is het eenigste goed dat mij overblijft.

— Val dan op uwe knieën, wij gaan u ontkoofden.

— Dooden kunt gij mij, maar voor u op mijne knieën gaan zitten, dat zal niet gebeuren.

Op hetzelfde oogenblik doorstaken hem de roovers met hunne spieren en gaven hem het doopsel des bloeds.

Meer andere blijken van moed en standvastigheid behelzen de laatste brieven der missionarissen van Lou-tcheou.

Die brieven zijn gedagteekend van den 13 December. Toen zaten de missionarissen, ten getalle van twaalf, met honderden christenen in bovengezegde stad terwijl de oproerlingen in gansch den omtrek meester speelden en de stad belegerden.

Zullen de eerstvolgende tijdingen gunstiger zijn of zullen zij misschien verm lden dat de aanslagen vermoord en de overlevende christenen als kudden zonder herders verstrooid zijn ?

En in het laatste geval, wat zal het lot dier arme christenen worden ? Zullen zij, van hunne priesters beroofd, langzamerhand tot de oude dwaling terugkeeren ?

Neen, dat zal niet. Niet zoodra zal de vervolgingswoede een weinig bedaren of nieuwe priesters zullen hunne vermoorde broeders gaan vervangen en lokteringen en den dood trotseeren om het werk huuner voorgangers voort te zetten.

Christus heeft zijn leven veil gehad voor hen, zij hebben het veil voor Christus.

In het bloed is de Kerk van Christus gesticht, in het bloed moet zij uitgebreid worden : *sanguis martyrum semen christianorum*, « het bloed der martelaren is zaad voor nieuwe christenen ; » daarom brengen de missionarissen het hunne gaarne ten offer voor de glorie Gods en het heil der arme heidenen.

Laten wij door onze offervaardigheid en ons gebed hun ter hulp komen om daardoor te verdienen getrouw te blijven aan ons Geloof, aan dien Godsdienst die ons vaderland uit de barbaarschheid getrokken heeft, waarin het voor eeuwen, gelijk nu de heidensche volkeren, gedompeld lag.

NIEUWS
uit de stad en de omstreken

VOOR DEN PAUS.

De laatste lijsten van onderschrijving brengen het totaal der giften op de som van fr. 171,772,99.

De giften ontvangen op het bureel van den *Postrijder*, zijn gestort geworden in handen van M. Mallié, Brigstraat te Brussel, en zijn vermeld in de 32e en de 33e lijsten afgekondigd door de dagelijksche katholieke bladen van België.

De repetitie-concert, verleden zondag op de **Concordia** gegeven, heeft eenen welverdienden bijval genoten.

Bijval voor het muziekaal deel ; bijval voor het letterkundig deel, de voordracht van M. Advokaat J. Massa, over *de Muziek*.

Het talrijk publiek was uiterst voldaan en uitte den wensch dikwijls de gelegenheid te hebben zulke aantrekkelijke feesten bij te wonen.

Gelijk wij het reeds in ons nummer van dinsdag gemeld hebben, heeft de *Tooneelkundige Afdeeling* der **Concordia** eene schitterende zegepraal behaald in den grooten wedstrijd uitgeschreven door den « Burgerkring » van Gent.

Onze liefhebbers bekwamen : den **EERSTEN PRIJS** voor *het drama* ; den **EERSTEN PRIJS** voor *den besten acteur* (M. Jos. Jonissen) ; een **AANMOEDIGINGSPRIJS** (M. Ch. Stalcs) ; den **EERSTEN PRIJS** van *beste uitspraak* ; en den *PRIJS van UITMUNTENDHEID.*

Dinsdag werden festelijkheden ingericht ter eere der overwinnaars van Gent. De stad was bevlagd. 's Avonds heeft de « Harmonie der Concordia » eene wandeling gedaan door de straten der stad.

Wij sturen onze beste gelukwenschen aan de uitmuntende tooneliefhebbers der « Concordia » die in zoo hooge mate de kunstzaam onzer stad op het vreemd weten te behouden.

Eer aan hen ! Dat zij in hunne glorierijke loopbaan volharden en dat wij nogmaals nieuwe en schitterende zegepralen mogen boeken.

Bij den *POSTRIJDER* van heden behoort een **BIJVOEGSEL.**

Op den markt van Tongeren van donderdag waren te koop gesteld : 398 paarden, 653 koeien en kalveren, 7 schapen, 116 vette varkens, 1307 biggen, 251 loopers.

Paardenmarkt te Tongeren, donderdag 13 APRIL.

WERK DER BROODEN VAN DEN H. ANTONIUS. — *Ontvangene giften* : Bijzondere giften 2 fr. — 2 fr — Om eene gunst te bekomen 2 fr.

Bommershoven. — In de gemeente Bommershoven is onlangs een matigheidsgenootschap opgericht voor jonge lieden. Deze bond telt reeds 60 leden en is in volten bloei.

Verleden zondag, 12e dezer, gaf de achtbare heer Robijns, geneesheer te Loon, eene puike voordracht over het alcoolisme.

De gemeenteschool was proppens vol volk en luisterde gretig naar de soowel doordachte en treffende voordracht. De schoolzaal was met gelegenheidsspreuken en wimpels versierd. De geestelijke en wereldlijke overheden zetteden op de eereplaats.

De heer Demarneffe, Voorzitter van den bond, stelt den achtbaren spreker voor. Op meesterlijken trand, toont de geleerde doktor de schrikkelijke verwoestingen aan, die alle sterke dranken op het menschelijk lichaam aanrichten en de gevaarlijke ziekten, die er de gevolgen van zijn ; hartroerend was het, hoe de achtbare spreker, die verwoestingen, die ziekten, tot den delirium-tremens, in welsprekende woorden behandelde.

Zijn gezegde maakte hij aanschouwelijk met welgekleurde platen. De bewering, dat jenever het lichaam voedt, is valsch en zonder grond.

Spreker wijst met genoegen op de menschlievende beweging in Bommershoven ten gunste der matigheid, die het menschdom veredelt.

Een duverend handgeklap en gejuich begroette de overschoone voordracht en de heer Voorzitter bedankte hartelijk den verdienstvollen redenaar.

Eere aan Bommershoven. B. G.

Roomeer. — Niet eene week gaat er voorbij, of men leest in het een of ander weekblad : Te A., is er eene Boerengilde tot stand gekomen, tellende een groot getal leden ; te B., heeft men eene Raiffeisenkas opgericht, die uitstekende diensten zal bewijzen aan hen die er deel van maken, enz., enz.

Dit alles is aanbevelenswaardig, en bewijst den grooten vooruitgang onzer landbouwers in zake van economische inrichtingen. Welnu Roomeer, een dorpken van 370 zielen, dat reeds eene bloeiende Boerengilde en Melkerij in zijn midden zag tot stand komen, wil op den ingeslagen weg niet stillblijven en zal weldra ook eene vrije Veeverzekering willen bezitten.

Men oordeele liever : In de maandelijksche vergadering van Februari, kwam het oprichten eener Veeverzekering ter bespraking ; deze nuttige inrichting vond bijval, en op staanden voet werden rond de 100 stuks van aangegeven. Dit mocht voorzeker als een schoonen vitalaj aanzien worden, daar vele landbouwers of gilde-broeders op de vergadering afwezig waren. Daar nu alles goed gesteld zijn en de eerste poging zoo goed gelukte, heeft men besloten eene algemeene vergadering na den Paaschtijd te beleggen ; op deze vergadering zal de Z. E. heer Thomissen uitgenoodigd worden en het woord voeren.

Men verhoopt dat dien dag de Veeverzekering voor goed zal ingericht worden.

Zoo doende, zal nogmaals de leuze « Allen voor jeder, ieder voor allen » verwezenlijkt worden !

Beeringen. — Kwa verhoeken. — Verleden Dinsdag verdronk een kind van 14 maanden oud, van W. V., landbouwersdaar, in eene kuip water.

DE HUT
VAN
ONKEL TOM

66de vervolg.

Eeuwigheid, dat woord deed de ziel van dezen zwarten man beven van blijdschap, terwijl hij het uitsprak, het deed ook de ziel des zondaars beven, alsof hem een scorpioen had gestoken. Legree knarste op zijne tanden, maar zijne woede hield hem stom ; en Tom sprak als een vrij man, met eene heldere en vroolijke stem :

— Meester Legree, daar gij mij gekocht heb, zal ik een trouw en gehoorzaam dienaar voor u zijn. Ik zal u al het werk mijner handen, al mijn tijd en al mijne kracht geven ; maar mijne ziel wil ik aan geen sterfelijk mensch overgeven. Ik wil mij aan den Heer vasthouden en Zijne geboden boven alles stellen, hetzij ik leve of sterve, daarvan kunt gij zeker zijn. Meester Legree, ik ben niet bevreesd om te sterven. Ik zou zelfs liever sterven. Gij moogt mij geeselen, mij uithongeren, mij verbranden, dat zal mij maar te spoediger brengen waar ik verlang te zijn.

— Ik zal u toch wel doen buigen, eer ik met u gedaan heb, zegde Legree woedend.

— Dat zult gij nooit doen. Ik zal hulp krijgen, antwoordde Tom.

— Wie duivel zal u dan helpen ? zegde Legree met smalende minachting.

— De Heer, de Almachtige ! antwoordde Tom.

— Daar dan, verdoemde kerel ! schreeuwde Legree, met eenen vuistslag, die Tom op den grond deed storten.

Eene koude zachte hand werd op dit oogenblik op die van Legree gelegd. Hij zag om, het was Cassy ; maar die koude, zachte aanraking herinnerde hem zijnen droom van den vorigen nacht, en deed tevens de tafereelen van vroegere, akelige nachtwaken voor hem oprijzen, met een gedeelte van den angst dien hij toen had gevoeld.

— Wilt gij dan een zot worden ? zegde Cassy in het fransch. Laat hem met rust. Laat mij begaan om hem weer tot werken in staat te krijgen. Is het niet juist zooals ik u gezegd heb ?

Men zegt dat de aligator en de rhinoceros, hoewel in een kogelproef harnas gekleed, zelfs ieder eene plek hebben, waar zij kwetsbaar zijn ; en woeste, roekelooze ongelooviger en bosswichten hebben doorgaans dit kwetsbare punt in eene bijgeloovige vrees.

Legree keerde zich om, en besloot de taak vooreerst te laten rusten.

— Welnu, doe uw zin, zegde hij norsch tot Cassy.

— Hoor eens, vervolgde hij tot Tom, ik zal het er nu bij laten, omdat het werk dringt en ik al mijne handen noodig heb ; maar ik vergeet het nooit. Ik zal het u op rekening stellen, en mij op een of anderen tijd betaling verschaffen uit uwe zwarte huid ; onthoud dat.

Daarmede ging Legree heen.

— Go maar, zegde Cassy, hem dreigend aanziende. Uwe rekening zal ook wel komen. Hoe gaat het u, arme man ?

— De Heer heeft zijn zogel gezonden en voor dittmaal den muil van den leeuw gesloten, antwoordde Tom.

— Voor ditmaal zeker wel, zegde Cassy ; maar nu hebt gij zijneu haat op u, die u dag aan dag volgen zal, u als een hond aan de keel zal hangen en uw bloed drop voor drop afzuigen. Ik ken den man !

ZEVEN-EN-DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Vrijheid.

Wij moeten Tom voor eenen tijd in de handen van zijnen barbaarschen meester laten, terwijl wij de lotgevallen van George en zijne vrouw nagaan, die wij in eene hoeve aan den weg in de handen van vrienden hebben gelaten.

Tom Loker lieten wij kermende en woelende in een voorbeeldig zindelijk kwaker-bed, onder de moederlijke zorgen van Tante Dorcas, die in hem zulk een handelbaren zieke vond als een zieke bison zou weezen.

Verbeeld u eene rijzige, deftige vrouw, met een schrander uitzicht, wier helderwitte netelidoeksche muts de lokken van zilvergrijs haar beschaduwt, die glad langs een breed, effen voorhoofd zijn gestreken, dat zich boven een paar peinzende grijze oogen welft ; een sneeuwwitte halsdoek is met keurige netheid over haar borst gepleid ; haar glanzig bruin zijden kleed ritselt vreedzaam, terwijl zij, in de kamer op en neer trippelt.

— De duivel ! zegt Thomas Loker, en werpt met een grooten smak het deksel van zich af.

— Ik moet u verzoeken, Thomas, om niet zulke taal te gebruiken, zegt Tante Dorcas, terwijl zij bedaard het deksel weder te recht gaat leggen.

— Welnu, ik zal niet, grootje, als ik het laten kan, zegt Thomas, maar het is wel genoeg om iemand te doen vloeken, zoo verwensch heet is het !

Dorcas nam eene deken van het bed, legde het overige deksel weder glad en stopte het in, tot Thomas eenigszins naar een kindje geleek. Dit gedaan hebbende, zegde zij :

— Ik wenschte, vriend, dat gij dat vloeken en zweren wildet nalaten en over uw levensgedrag eens denken.

— Voor wat duivel, zou ik daaraan denken, antwoordde Thomas ; dat is wel het laatste, waar ik ooit lust heb om aan te denken ; ik geef er den brui van ! En daarmede wentelde Thomas zich om en bracht het deksel weder in eene wanorde, die schrikkelijk was om aan te zien.

— Die kerel en die meid zullen wel hier wezen, denk ik ? zegde hij, na eene poos van stilte, op norschen toon.

— Dat zijn zij, zegde Dorcas.

— Zij mogen wel maken dat zij op het meer komen, zegde Thomas. Hoe gauwer hoe beter.

— Waarschijnlijk zullen zij dat doen, antwoordde Tante Dorcas, vreedzaam breiende.

— En hoor eens, zegde Thomas, wij hebben correspondenten te Sandusky, die voor ons op de booten passen. Het kan mij nu niet scheelen of ik het zeg. Ik hoop dat zij zullen wegkomen, alleen tot spijt van Marks, dien verloekten Lifbek, die verdoemd mag zijn

— Thomas ! Thomas ! zegde Dorcas.

— Ik zeg u, grootje, als gij iemand al te vast dichtkurkt, moet hij barsten, zegde Thomas. Maar nu over die meid, zeg hun dat zij haar op eene of andere wijs moeten verkleeden, zoodat zij niet meer te kennen is. Haar signalement is naar Sandusky gezonden.

— Wij zullen op die zaak letten, zegde Dorcas met eigenaardige bedaardheid.

Daar wij hier van Thomas Loker afscheid nemen, mogen wij nog wel vermelden dat hij, na drie weken in het kwakerhuis te hebben zitten gelegen aan eene rheumatische koorts, die hij zich met zijne andere ondeugden op den hals had gehaald, als een eenigszins stiller en wijzer mensch van zijn bed opstond ; en in plaats van weder aan het slavenjagen te gaan, zich naar de nieuwe volksplantingen begaf, waar hij zijne talenten op eene betere wijs gebruikte tot het vangen van heren, wolven en andere boschbewoners, waardoor hij zich zelfs een grooten naam in het land maakte. Thomas sprak altijd met veel achting van de kwakers.

— Aardige menschen placht hij te zeggen. Zij wilden mij bekeeren, maar dat konden zij toch niet recht gedaan krijgen. Maar ik zal u wat zeggen, het is zoo, om een zieke op te lappen zijn ze knap. Zij maken bouillon van de allerbeste soort.

Daar Thomas gewaarschuwd had dat er te Sandusky op de vluchtelingen zou gepast worden, achtte men het best hen te verdeelen. Jim en zijne oude moeder werden afzonderlijk voortgeholpen ; en een paar nachten later werden George en Eliza met hun kind naar Sandusky gereden en onder een gastvrij dak geborgerd, waar zij zich gereed rouden maken om hun laatsten tocht over het meer te doen.

Hun nacht was nu ver verloopen, en de morgendster der vrijheid rees voor hen op. Vrijheid ! Electrisserend woord ! Wat is zij ? Is zij iets meer dan een naam, eene oratorische spreekwijs ? Waarom, gij mannen en vrouwen van Amerika, klopt het hart u hooger bij dat woord, waarvoor uwe vaderen hun bloed hebben gestort, en uwe moeders, nog heidhaftiger, gewillig waren, dat hunne besten en edelsten zouden sterven ?

Is er iets in dat woord, heerlijk en dierbaar voor een volk, dat ook niet heerlijk en dierbaar voor een mensch zou zijn ? Wat is de vrijheid van een volk anders, dan de vrijheid der personen die het uitmaken ? Wat is de vrijheid voor den jonkman, die daar met zijne armen over zijne breede borst gekruist zit, met de tint van afrikaansch bloed op zijne wangen, en dat donkere vuur in zijne oogen, wat is de vrijheid voor George Harris ? Voor uwe vaderen was de vrijheid het recht van een volk om een volk te zijn. Voor hem is zij het recht van eenen man om eenen mensch en geen beest te zijn ; het recht om de vrouw van zijn hart zijne vrouw te noemen en haar tegen losbandig geweld te beschermen ; het recht om zijn kind te beschermen en op te voeden, het recht om een eigen huis, een eigen godsdienst, eene eigene ziel te hebben, niet onderworpen aan den wil van een ander. Al deze gedachten woelden in George's borst, terwijl hij prinzend zijn hoofd op zijne hand liet rusten, en naar zijne vrouw zag, terwijl zij bezig was, hare ranke gestalte in de mannenkleederen te vermommen, waarin men had gemeend dat zij het veiligste zou kunnen vluchten.

— Nu moeten zij er aan, zeide zij, terwijl zij zich voor den spiegel plaatste en haren overvloed van zwarte, glanzige krullen losschudde.

— Zeg eens, het is hoast jammer, George, niet waar ? vervolgde zij, schertsend een gedeelte van die lokken ophoudende. « Is het niet jammer dat alles er af moet ?

George glimlachte treurig en gaf geen antwoord.

Eliza keerde zich naar den spiegel, en flikkerend knipte de schaar, terwijl de eene lange lok na de andere van haar hoofd viel.

— Daar, nu zal het goed zijn, zeide zij, een haarborstel opnemende. Nu hoog maar eens wat opstrijken.

— Daar, ben ik nu geen lieve jongen ? zegde zij, zich lachend en blozend tegelijk naar haren man omkeerende.

— Gij zult altijd lief zijn, wat gij ook doen moogt, antwoordde George.

— Wat maakt u zoo ernstig ? zegde zij, voor hem op eenen knie zinkende en hare hand op de zijne leggende. Wij zijn nog maar vier-en-twintig uren van Canada, zegt men. Maar één dag en nacht op het meer, en dan, o dan !

— O, Eliza, zegde George, haar dichter bij zich trekkende ; dat is het ! Nu moet mijn lot bijna in een oogenblik beslist weezen. Zoo dichtbij gekomen, bijna in het gezicht, en dan nog alles te verliezen ! Dat zou ik niet overleven, Eliza !

— Vrees niet, zegde zijne vrouw met hopend vertrouwen. De goede God zou ons niet zoover gebracht hebben, als Hij er ons niet doorheen wilde brengen. Het is alsof ik Hem bij ons voel, George.

— Gij zijt eene gezegende vrouw, Eliza, zegde George, met zekere woestheid zijnen arm om haar heenslaande. Maar o, zeg mij ! kan die groote genade voor ons bestemd zijn ? Zullen die jaren van ellende ten einde komen ? Zullen wij vrij worden ?

— Ik ben er zeker van, George, antwoordde Eliza, met tranen van hoop en geestvervoering in hare donkere oogen naar boven ziende. Ik gevoel het in mij, dat God ons nog dezen dag uit de dienstbaarheid zal brengen.

— Ik wil u gelooven, Eliza, zegde George drijfig opstaande. Ik wil u gelooven. Kom, laten wij gaan. Wel waarlijk, vervolgde hij, haar op armslengte van zich afhoudende en met bewondering aanziende, gij zijt een lieve, aardige, kleine jongen. Die korte krullen staan u zeer goed. Zet uwe muts op Zoo, wat op zijde. Ik heb er u nog nooit zoo aardig weten uitzien. Maar het is zoo haast tijd voor de koets. Ik ben heenuwd of jufvrouw Smyth Harry al gekleed heeft.

De deur werd geopend en eene latsoenlijke vrouw van middelbare jaren trad binnen, met den kleinen Harry in meisjeskleeren aan de hand.

— Welk een lief meisje is hij ! zegde Eliza, hem omdraaiende. Wij willen hem Harriet noemen. Komt die naam niet juist van pas ?

Het kind stond zijne moeder in hare vreemde kleeding ernstig aan te zien, zweeg stil, maar slaakte nu en dan een zwaren zucht, en wierp dan tegelijk een blik naar haar.

— Kent Harry mama niet ? zegde Eliza, de handen naar hem uitstrekkende. Het kind hield zich aan zijne geleidster vast.

— Kom nu, Eliza, wat wilt gij hem lokken, terwijl gij weet dat hij van u weg gehouden moet worden ?

— Ik weet dat het dwaas van mij is, antwoordde Eliza, en toch kan ik het niet uitstaan, dat hij zich van mij afkeert. Maar kom, waar is mijn mantel ? Hoe doet een man zijnen mantel om, George ?

— Hij moet hem zoo dragen, antwoordde George, den mantel over zijne eigene schouders werpende.

(Wordt voortgezet.)